

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 4 Temmuz 2013
Nr. Ref.: RK436/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI45/13

Başvurucu

Bayan Jasmine Baxhaku

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Ac.nr. 65/2012 sayı ve 29 Ekim 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Dragash doğumlu Priştine mukimi Bayan Jasmine Baxhaku tarafından yapılmıştır.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kendisine 19 Kasım 2012 tarihinde teslim edilen Ac. nr. 65/2012 sayı ve 29 Ekim 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu, başvurucunun Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve AİHM 14. maddesiyle [Ayrımcılığın Yasaklanması] güvence altına alınan haklarını ihlal ettiğini ileri sürdüğü Ac. nr. 65/2012 sayı ve 29 Ekim 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararı hakkında anayasal denetim talebidir.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra: Anayasa)'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa (bundan sonra: Yasa)'nın 47 ve 48. maddeleri ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (bundan sonra: İçtüzük)'nün 28. kuralı ve 56.2 fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 19 Mart 2013 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.
6. Anayasa Mahkemesi, 25 Mart 2013 tarihinde başvurucudan başvurusunu tamamlamasını talep etmiştir.
7. Başkan 16 Nisan 2013 tarihinde Üye Almiro Rodrigues'i raportör yargıç olarak görevlendirmiş, ve Üyeler Altay Suroy (başkan), Kadri Kryeziu ve Arta Rama-Hajrizi'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
8. Mahkeme 8 Mayıs 2013 tarihinde Yüksek Mahkeme ve başvurucuya başvurunun kaydedildiğini bildirmiştir.
9. Başkan 17 Haziran 2013 tarihinde Ön İnceleme Heyeti üyelerinden Arta Rama-Hajrizi yerine Prof. Dr. Enver Hasani'yi tayin etmiştir.
10. Ön İnceleme Heyeti 19 Haziran 2013 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliği hakkında öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

11. Başvurucunun eşi başvuruyla 7 Temmuz 2010 yılında yaptıkları evliliği sonlandırmak üzere 8 Mayıs 2012 tarihinde Priştine Bölge Mahkemesi'ne dava açmıştır.
12. Başvurucu 12 Temmuz 2012 tarihinde boşanma dava dilekçesine cevaben, aralarından daha önceden boşanmayı hiç konuşmamış olduklarından itiraz etmiştir.

13. Priştine Belediye Mahkemesi 15 Mayıs 2012 tarihinde çıkardığı C. nr. 1003/2012 sayılı kararla savunma tarafı olarak başvuruçunun talebi doğrultusunda eşinin kendisi veya ailesine yönelik herhangi bir tehdit veya şiddet uygulamasını önlemek amacıyla “koruma tedbiri emri” vererek başvuruçunun kişisel eşyasını eşinin evinden almasına izin verilmesini emretmiştir.
14. Prizren Bölge Mahkemesi 27 Temmuz 2012 tarihinde çıkardığı C. nr. 125/12 sayılı kararla dava tarafları arasındaki “evliliğin sonlandırılması” ve yargılama giderlerinin başvuruçusu tarafından karşılanmasına hükmetmiştir. Mahkeme kararı gerekçesi şöyledir:

“Bu nedenle Mahkeme, bir evliliğin devamının ancak eşler arasında sevgi, karşılıklı saygı, ortak yaşam ve evlilik ilişkisi içerisinde yaşama arzusunun bulunması halinde mümkün olabileceğinden mevcut davada bu hususlar bulunmayıp bu evliliğin sonlandırılması gerektiğini gerekçelendirmektedir. Zira bu evlilik, sadece ilgili kütüklerde kayıtlı olup gerçek hayatta farklı olması ne bu eşlerin ne de toplumun yararına değildir. Mahkeme, davalının vekilinin davacının da taraf olarak dinlenmesi talebini, davacının Avusturya’da çalışmakta olup herhangi bir şekilde Prizren’de ikamet ettiği doğrulanmadığı, Mahkeme’nin davacının son hafta içerisinde Kosova’da bulunup bulunmadığı sorusuna davalının “bulunmadı” cevabına istinaden Mahkeme, dava taraflarından sadece birinin dinlenmesinin yeterli olduğu görüşünden hareketle reddetmiştir. Priştine Belediye Mahkemesi’nin yukarıda mezkur kararında dava taraflarının evlilik ilişkilerinin bozulduğu açıkça açıklamış olması olgusu bu mahkemenin bu evlilik ilişkisinin ciddi derecede bozulduğu ve bu önerinin amacının davalı tarafların arasındaki ilişkilerin bozulmadığı değil, bu evliliğin sonlandırılmasının sadece sürüncemede bırakılması olduğu sonucuna varması için yeterlidir.

15. Başvuruçusu 22 Ağustos 2012 tarihinde Prizren Bölge Mahkemesi kararına karşı Yüksek Mahkeme’ye itiraz etmiştir.
16. Yüksek Mahkeme 29 Ekim 2012 tarihinde çıkardığı Ac. nr. 65/2012 sayılı kararla başvuruçunun itirazını temelden yoksun bulup Prizren Bölge Mahkemesi’nin C. nr. 125/2012 sayı ve 27 Temmuz 2012 kararını onamıştır. Yüksek Mahkeme ilk derece mahkemesinin “olgusal durumu doğru tespit edip yönetilen delilleri Çekişmeli Yargı usulü Yasası’nın 8. maddesi çerçevesinde değerlendirdiğinden çekişmeli yargı usulü hükümlerine ilişkin özlü bir ihlal yoktur. İlk derece mahkemesi davalı taraflar arasında evliliğin amacını yetirdiğinden boşanma kararı aldığında maddi hukuku ile Aile Yasası’nın 69. madde 1 ve 2. fıkralarını yerinde uygulamıştır. Evlilik, uyumlu bir ortak yaşamla tezahür eden eşler arası bir sevgiyle var olduğunda korunması gerekir; eşlerden sadece birinin buna ilişkin temennisi yeterli değildir” gerekçesini belirtmiştir.

Başvurucunun İddiaları

17. Başvurucu, Prizren Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'nin Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve AİHS'nin 6 ve 14. maddeleriyle güvence altına alınan haklarını ihlal ettiklerini ileri sürmüştür.
18. Başvurucu Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuruda "usul hükümlerinin ihlali, olgusal durumun yanlış ve eksik tespiti ve maddi hukukun yanlış uygulandığı" nedeniyle şikayetçi olmuştur.
19. Başvurucu Anayasa Mahkemesi'nden eşinin ailesinin şahsi eşyalarını almasına izin vermemiş olması ve kaybettiği yıllar ile öğrenimini kesip sadece davalının boşanmayı dileyerek yaşadığı travmalar için 15.000 avro tazminat ödemeye mecbur bırakılmasını talep etmiştir.

Başvurunun Kabul Edilirliği

20. Mahkeme'nin başvurucunun öncelikle Anayasa'da belirtilmiş ve Yasa ile İçtüzükte ayrıntılı olarak açıklanmış kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
21. Mahkeme bu doğrultuda Anayasa'nın 113.1 ve 7 fıkralarına atıfta bulunur. Fıkralar şöyledir:

1. Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

[...]

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

22. Mahkeme ayrıca Hakkında Yasa'nın 48. maddesine atıfta bulunur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

23. Diğer yandan İçtüzüğün 36. kuralı 1.c bendi ile 2.a ve 2.b bentleri şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

c) Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.

(2) Mahkeme, açıkça temelden yoksun başvuruları şu kanaatlere vardığında reddeder:

a) Başvuru ilk görünüş ispatına göre gerekçelendirilmediği zaman;

[...]

d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

24. Mahkeme, başvuruçunun Yüksek Mahkeme'nin Anayasa ile güvence altına alınan haklarını hangi şekilde ve neden ihlal ettiğini gösterecek hiçbir argüman sunmamıştır. Anayasa veya uluslararası belgelerle güvence altına alınan insan temel hak ve özgürlüklerinin ihlaline ilişkin Anayasal uygunluk hakkındaki hiçbir iddia ima yoluyla bile olsa, başvuruçunun tarafından ileri sürülmemiştir.
25. Aslında Mahkeme, başvuruçunun usule ilişkin hükümlerin ihlali, olgusal durumun yanlış ve eksik tespiti ve maddi hukukun yanlış uygulanmasından şikayetçi olduğunu tespit etmiştir.
26. Mahkeme, bu şikayetlerin adli yargının yetki alanına giren meşruiyete ilişkin iddialar olduğu görüşündedir.
27. Ayrıca Mahkeme, Anayasa ile korunana hak ve özgürlükleri ihlal etmediği sürece derece mahkemelerince işlendiği iddia edilen olgu veya hukuk yanlışlarını görüşmek Anayasa Mahkemesi'nin görevi olmadığını hatırlatır.
28. Diğer yandan başvuruçunun anayasal haklarının neden ve nasıl ihlal edildiğini açıklamamış, başvurusunu *prima facie* türünden esaslara dayandırmamış ve Anayasa'nın 31. maddesi ve AİHS'nin 6. maddesiyle güvence altına alınan haklarının Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme tarafından ihlal edildiğini gösteren deliller sunmamıştır. Aslında başvuruçunun, iddiasını anayasal temellere dayandırmamıştır.
29. Öyle ki Anayasa'ya göre Mahkeme, hukuk mahkemelerinde alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda, dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Hukuk mahkemelerinin rolü ve görevi usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulanmasıdır (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
30. Öyle ki Anayasa Mahkemesi, Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'deki yargılama usullerini bir bütün olarak ele alındığında herhangi bir şekilde hakkaniyetsiz ve keyfi olduklarını değerlendiremez (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Litvanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
31. Bu nedenle Mahkeme, başvuruçunun bu başvuruyu *prima facie* türünden ne esas ne de kabul edirlilik açısından kanıtlamadığını tespit etmiştir.
32. Mahkeme sonuç olarak İçtüzüğü'nün 36. kuralı 1.c ve 2.a ile 2.d bentleri uyarınca genel anlamda başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu sonucuna varmıştır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113. madde 1 ve 7. fıkraları, Yasa'nın 48. maddesi ve İÇTÜZÜĞÜ'nün 36.1(c) ve 2.(a) ile 2(b) bentleri uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 4 Temmuz 2013 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Kararın taraflara bildirilmesine
- III. Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanmasına karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Almiro Rodrigues, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza